

Handlingsplan för digital utbildning 2021-2027

2020/21:FPM27

Utbildningsdepartementet

2020-11-04

Dokumentbeteckning

COM(2020) 624

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén. Handlingsplan för digital utbildning 2021-2027 - Ställa om utbildningen till den digitala tidsåldern

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 1 oktober 2020 sitt meddelande *Handlingsplan för digital utbildning 2021–2027 – Ställa om utbildningen för den digitala tidsåldern*. Den första handlingsplanen för digital utbildning antogs av kommissionen i januari 2018. Det nu aktuella meddelandet är en fortsättning på och uppdatering av denna, med anledning av den ständigt pågående tekniska utvecklingen och de nya krav som den ställer på utbildningssystemen, arbetsmarknaden och medborgarna, liksom covid-19-pandemins plötsliga aktualisering av digital utbildning. Handlingsplanen fokuserar på två prioriterade områden: att utveckla och förbättra digital teknik och utbud inom utbildningsområdet, och att förse befolkningen med digitala kompetenser för att kunna leva, verka och arbeta i en allt mer digitaliserad värld. I handlingsplanen beskriver kommissionen ett antal åtgärder som de avser att vidta för att adressera dessa två prioriterade områden.

Regeringen välkomnar den nya handlingsplanen för digital utbildning, och att den bygger vidare på hittills vidtaget arbete samt på erfarenheterna av digital utbildning under covid-19-pandemin. Regeringen instämmer i kommissionens bedömning att fortsatta insatser behövs på de två prioriterade områdena för att främja den fortsatta utvecklingen av digital utbildning.

1.1 Ärendets bakgrund

Meddelandet om handlingsplanen för digital utbildning bygger vidare på den första handlingsplanen för digital utbildning som lanserades i januari 2018 (KOM(2018) 22 final) som en del i visionen att etablera ett europeiskt utbildningsområde till 2025. Meddelandet kopplar även till viss del till meddelandet om ett europeiskt utbildningsområde till 2025 (KOM(625) 2020). Kommissionen presenterade det nu aktuella meddelandet den 1 oktober 2020.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen konstaterar i meddelandet att den tekniska utvecklingen driver en digital omställning som har stor påverkan på samhället, arbetsmarknaden och framtidens arbete. Att förse människor med rätt digital kompetens och att till fullo tillvarata den digitala teknikens möjligheter för undervisning och lärande är därför viktigt. Den digitala tekniken kan, om den används på rätt sätt, bidra till att tillgodose en inkluderande utbildning av hög kvalitet för alla och förenkla ett mer personligt och flexibelt lärande. Vidare menar kommissionen att användningen av digital teknik är avgörande för att leva upp till målen i den gröna given och för att nå klimatneutralitet till 2050. Covid-19-pandemin har ytterligare aktualiserat frågan om digital utbildning, och kommissionen vill i handlingsplanen också dra nytta av de erfarenheter som kommissionen tillsammans med medlemsstaterna förvärvat under krisens omfattande digitala distansundervisning.

I huvudsak är det två aspekter av digital utbildning som handlingsplanen syftar till att adressera: att utveckla och förbättra digital teknik och utbud, och att förse alla med digitala kompetenser (kunskap, förmågor och attityder) för att kunna leva, verka och arbeta i en allt mer digitaliserad värld.

Handlingsplanen gäller för perioden 2021–2027 och i den föreslås prioriteringar och åtgärder inom områden där kommissionen anser att EU kan bidra. Exempelvis genom att identifiera och dela god praxis och stödja medlemsstaterna och utbildningssektorn med verktyg, ramar, vägledning, teknisk expertis och forskning.

Strategiskt prioriteringsområde 1: Främja utvecklingen av ett högpresterande digitalt utbildningssystem

Enligt kommissionen krävs gemensamma insatser för att högkvalitativ och inkluderande digital utbildning ska bli verklighet. Engagemang behövs från regeringar och utbildningsväsende liksom privat och offentlig sektor. Kommissionen listar tre centrala teman för detta prioriteringsområde:

- Effektiv digital kapacitetsplanering och utveckling, vilket inkluderar utvärdering och uppdatering av digitala strategier för att hantera brister i den digitala infrastrukturen samt utveckling av utrustning och

relevant organisatorisk kapacitet för att bland annat säkerställa lika tillgång till digitala verktyg och digital undervisning.

- Internetuppkoppling med hög kapacitet, som är pålitlig och tillgänglig även utanför skolans lokaler.
- Utveckling av digitalt utbildningsinnehåll och digitala lärometoder samt utbildning för lärare och undervisande personal för att stärka deras digitala förmågor.

För att främja utvecklingen av högpresterande digitala utbildningssystem avser kommissionen att bland annat förbereda en rådsrekommendation om möjliggörande faktorer för framgångsrik digital utbildning till 2022 liksom föreslå en rådsrekommendation om distans- och fjärrundervisning för utbildning på grundskole- och gymnasienivå till slutet av 2021. Vidare avser kommissionen bland annat att utveckla ett europeiskt ramverk för digitalt utbildningsinnehåll, uppmuntra medlemsstaterna att använda sig av de EU-stöd som finns tillgängliga för digital utveckling och digital infrastruktur inom utbildningsområdet och utveckla etiska riktlinjer för lärare om artificiell intelligens och dataanvändning i utbildningen.

Strategiskt prioriteringsområde 2: Förbättra den digitala kompetensen och de digitala färdigheterna för den digitala omställningen

För att stärka digitala färdigheter och kunskaper hos befolkningen, inklusive förståelse för digital information, på grundläggande liksom avancerad nivå, föreslår kommissionen ett antal åtgärder. Bland annat föreslås utveckling av gemensamma riktlinjer för lärare och undervisande personal för att främja digital kompetens och motverka desinformation, en uppdatering av den europeiska ramen för digital kompetens och utveckling av ett europeiskt certifikat för digitala färdigheter. För att öka jämställdheten i digitala sektorer avser kommissionen att stödja EU:s STEM-koalition för att utveckla nya läroplaner för högre utbildning för teknik och informations- och kommunikationsteknik, med syftet att öka kvinnors deltagande och karriärsutveckling inom STEM-ämnena och it. Vidare föreslås förbättrad uppföljning av studenters digitala förmågor, bland annat genom införandet av ett EU-mål för digitala kompetenser: ”andelen åttondeklassare (13-14-åringar) med svaga grundläggande färdigheter i data- och informationskompetens bör vara mindre än 15 procent år 2030”. Kommissionen föreslår också att de s.k. Digital Opportunity traineeships ska utökas till att gälla även inom yrkesutbildning och för lärare och annan undervisande personal.

Genomförandet av handlingsplanen för digital utbildning, liksom uppföljning och utvärdering, kommer att ske inom det Europeiska utbildningsområdet och dess ramverk (se kommissionens meddelande KOM(625) 2020). Arbetet

kommer att inkludera relevanta arbetsgrupper och aktörer på olika nivåer. Kommissionen avser även att etablera en europeisk digital utbildningsplattform för att förbättra samarbetet på EU-nivå.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

De frågor som hanteras i meddelandet bedöms inte ha några effekter på gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

De föreslagna insatserna i handlingsplanen föreslås till stor del att finansieras inom ramen för EU:s långtidsbudget och befintliga program och strukturer, bland annat via Erasmusprogrammet. För en del av förslagen finns inte ett tydligt finansieringsförslag i nuläget, vilket behöver klargöras innan åtgärder kan beslutas. De frågor som hanteras i meddelandet bedöms inte ha några effekter på statsbudgeten men kommissionen avser att uppmuntra medlemsländerna att genomföra kompletterande insatser på nationell nivå där exempelvis faciliteten för återhämtning och resiliens nämns som möjlig finansieringskälla. Om sådana insatser bedöms aktuella ska de genomföras inom beslutade och beräknade ekonomiska ramar för berörda utgiftsområden inom statsbudgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar den nya handlingsplanen för digital utbildning, vars relevans är särskilt tydlig i ljuset av den senaste tidens fjärr- och distansundervisning med anledning av covid-19-pandemin. Regeringen anser det viktigt att i det fortsatta arbetet ta hänsyn till den negativa effekt som pandemin har haft på jämlikheten inom utbildning.

Regeringen välkomnar att handlingsplanen bygger vidare på den tidigare handlingsplanen för digital utbildning och det arbete som hittills vidtagits samt på erfarenheterna av digital utbildning under covid-19-pandemin.

Regeringen anser att de två prioriterade områdena är väl valda och instämmer i kommissionens bedömning att insatser behövs på båda dessa områden för en effektiv fortsatt utveckling av digital utbildning. Regeringen välkomnar särskilt att meddelandet innehåller ett jämställdhetsperspektiv.

Regeringen anser att ställning till individuella förslag i handlingsplanen kan tas först när det är tydligt hur finansiering av dessa ska ske.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2020/21:FPM27

Ännu inte kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Inte aktuellt.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inte något förslag till rättsakt.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

-

4.2 Fackuttryck/termer

STEM: Science, technology, engineering, and mathematics

EU:s STEM-koalition: Ett EU-omfattande nätverk som arbetar för att förbättra STEM-utbildningarna i Europa.

Digital Opportunity Traineeship: EU-finansierat initiativ som implementeras via Erasmusprogrammet och möjliggör för studenter och nytexaminerade att förbättra sina digitala färdigheter på arbetsplatsen genom praktik på ett företag i ett deltagande land.

Faciliteten för återhämtning och resiliens: Faciliteten utgör huvuddelen i EU:s tillfälliga återhämtningsinstrument Next Generation EU.